

KRAFL, P. *Dvě studie k synodálnímu zákonodárství (Würzburg 1287, Kališ 1420).*

Nitra: Univerzita Konstantína Filozofa, 2021, 120 s.

Jako druhý svazek v řadě *Ius canonicum medii aevi* vydala univerzita v Nitře novou knihu profesora Pavla Krafla, který působí na tamní filozofické fakultě. Ve své první rozsáhlé práci, kterou v minulosti autor vydal, se zabýval synodami a statuty olomoucké diecéze období středověku.¹ Tím doplnil za moravské prostředí práci skupiny církevních historiků, dnes již všech zemřelých, Jaroslava Kadlece, Rostislava Zeleného, Jaroslava V. Polce a Zdeňky Hledíkové, kteří se po dlouhá desetiletí zabývali pražskými synodami a koncily předhusitské doby.² Editorská práce se středověkými latinskými prameny je velice náročná, má však tu velkou výhodu, že těm, kdo v ní naleznou zalíbení, poskytuje velké množství dosud nezpracovaného materiálu. P. Krafl v této oblasti našel bezesporu jedno ze svých hlavních témat, o čemž svědčí mimo jiné počet jeho článků, uvedených v přehledu pramenů a literatury recenzované publikace. Poté, co v roce 2016 vydal monografii o polských provinciálních synodách 13.–15. století, zaměřil nyní v první části této své nové publikace svou pozornost na würzburgská legátská statuta z roku 1287 a jejich vztah k českým diecézím, v druhé části pak na výtah z polských provinciálních statut z roku 1420, který se nachází v rukopise Mikulovské dietrichštejské knihovny.

Legátská statuta, vyhlášená v roce 1287 v bavorském Würzburgu, byla již několikrát vydána tiskem a zmiňuje se o nich rovněž starší i novější odborná literatura. P. Krafl proto nově nepodává jejich znění. Na stránkách 11–46 své publikace však objasňuje historické souvislosti jejich vzniku, shrnuje jejich obsah a na závěr ukazuje jejich význam pro české země. Ten je nepominutelný, protože, jak autor uvádí, legátské synody ve Würzburgu se zúčastnili pražský i olomoucký biskup a statuta zde vyhlášená platila po celé období středověku rovněž pro české země, třebaže není jisté, nakolik u nás byla uplatňována, protože se nezachoval žádný jejich opis české provenience. Legátská synoda se ve Würzburgu konala pod vedením kardinála Jana Boccamazza, který byl legátem papeže Honorio IV. Odehrálo se však pouze slavnostní zahájení a jediné řádné zasedání, při kterém byla vyhlášena statuta. Poté z důvodu úmrtí papeže moc legáta zanikla a synoda již proto nemohla pokračovat. Obsah vyhlášených statut se týkal především života kléru a řeholníků, liturgických předpisů a udělování svátostí, duchovní správy, záležitostí církevního majetku

¹ KRAFL, P. *Synody a statuta olomoucké diecéze období středověku*. 2. doplněné vydání. Praha: Historický ústav, 2014.

² Výsledek této práce je shromážděn v: POLC, J. V. – HLEDÍKOVÁ, Z. *Pražské synody a koncily předhusitské doby*. Praha: Univerzita Karlova v Praze – Nakladatelství Karolinum, 2002; dále ke stejnému tématu dodatek v: HLEDÍKOVÁ, Z. *Nově nalezený text pražského synodálního statutu ze srpna 1308. Český časopis historický*, 20015, roč. 103/2005, č. 1, s. 116–127; dále obecně pojednáno v: HLEDÍKOVÁ, Z. *Synoden in der Diözese Prag 1280–1417*. In: KRUPPA, N. – ZYGNER, L. (Hrsg.). *Partikularsynoden im späten Mittelalter*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2006, s. 307–330.

a lichvy. Každé z těchto témat je v publikaci stručně komentováno. Jak P. Krafl poznamenává na závěr, v českém prostředí význam würzburských legátských statut nebyl dosud doceněn. Díky této publikaci je tedy nyní i v českém jazyce k dispozici odborný text, který se tímto tématem zabývá.

Druhá část publikace se zaměřila na konkrétní rukopis někdejší Mikulovské dietrichštejnské knihovny, sign. 108, ve kterém je na fol. 124r-137v zapsán výtah z polských provinciálních statut z roku 1420 a na fol. 139v-140r k tomuto výtahu se vztahující rejstřík. Jak P. Krafl uvádí, hnězdenským provinciálním statutům z roku 1420 byla v odborné literatuře již věnována rozsáhlá pozornost. Dochovalo se větší množství jejich kompletních rukopisů. Oproti tomu excerpty z tohoto díla jsou vzácné. V tom tkví význam rukopisu, pocházejícího z období let 1440–1460, kterému autor věnuje svou pozornost. Popisuje jeho vnější podobu a obsah, který je převážně teologický (traktáty a listy Jana Husa, Jakoubka ze Stříbra a dalších), a pouze z menší části právní. Nejdůležitější je zde v této druhé části Kraflovy publikace samotná edice výtahu ze statut na str. 57–93 a na str. 94–97 na ni navazující edice rejstříku.

Kraflova nová publikace je přes svou stručnost bezesporu důležitým přínosem k bádání o středověkých synodách a statutech, týkajících se naší geografické oblasti. Jak sám autor v úvodu své práce uvádí, synodální tematika je velice vděčnou oblastí pro studium, a stále je možné nalézat zde dosud neprobádaná místa. Nezbyvá tedy než se těšit na další publikaci z této oblasti.

Miroslav Černý

doi: 10.14712/2464689X.2022.29